

Réger Béla¹

A MULTINACIONÁLIS VIRTUÁLIS KOMPLEX VÁLLALKOZÁSMENEDZSMENT OKTATÁSI PROGRAM²

A Fiatal Vállalkozók Országos Szövetsége egyik felmérése szerint a 19–35 éves korosztályt vizsgálva mintegy 92 ezer vállalkozás található. Ez nagyon szépen hangzó statisztikai adat, de ha figyelembe vesszük, hogy ez az adott populációnak csak a 4%-a, akkor már nem lehetünk olyan büszkék erre az eredményre. Ebből következik, hogy a fiatal korosztály 96%-a nem mer vállalkozni napjainkban. A tanulmány³ megállapítja, hogy az egyik alapvető ok az olyan típusú gyakorlati képzések hiánya, amelyek felkészíthetnének ilyen kihívásokra. A további okok között megemlíti a tőkehiányt és a pszichés gátakat, amelyek az ismeretlentől való bizalmatlanságból fakadnak. Kérdés, hogy mi, az Általános Vállalkozási Főiskola (ÁVF) oktatói mit tehetünk a hallgatóink érdekében, azért, hogy bátrabban merjenek belevágni egy saját vállalkozásba.

A 2012. év fordulatot jelentett ezen a területen. Az Erasmus-program keretében öt ország (Horvátország, Lengyelország, Magyarország, Olaszország, Portugália) egy-egy egyeteme és főiskolája elhatározta, hogy az Európai Unió pályázati lehetőségét kihasználva nemzetközi nyári egyetemet szervezett „Virtuális vállalkozásmenedzsment” témában angol nyelven. A nemzetközi program egy 90 tanórás kurzust foglalt magába. A levezetés „Intenzív Program” néven egy kéthetes, napi 9 tanórás angol nyelvi kurzus keretében történt.

Tekintsük át, melyek voltak a legfőbb tapasztalatok, amelyeket benchmarking ipari folyamatmodellezési módszer alkalmazásával adaptálni is lehetne Magyarországon is, különös tekintettel az Általános Vállalkozási Főiskolára. A tapasztalatokat a következő témakörök köré csoportosítottam: (1) a felkészülés kihívásai; (2) az oktatási hét sajátosságai és (3) a szimulációs gyakorlat tapasztalatai.

A FELKÉSZÜLÉS KIHÍVÁSAI

A program meghirdetése és az alapvető egyeztetés az intézmények között a közös részvételtől már az év elején megszületett. Ezután a főszervező lengyel félnél bekövetkezett személyi változások (a nemzetközi koordinátor váltása) nagyon sajátos szituációkat teremtett. Az első oktatási hetet a nemzetközi tanári csoport által nemzetekenként tervezett és kidolgozott tananyagok kerültek oktatásra. Sajnos a fő címeken kívül semmiféle információ nem állt rendelkezésre sem a főszervező részéről, sem pedig a többi országból, hogy ki, mit dolgoz ki, milyen módszerrel és mi mire épül, hogyan lesz levezetve. Ennek a kihívásnak való megfelelést csak rengeteg munkával és végül nem minden eset-

¹ Réger Béla PhD, egyetemi docens, Általános Vállalkozási Főiskola

² A cikk az ÁVF „Gazdasági kormányzás az Európai Unióban – Magyarország lehetőségei” című, a Magyar Tudomány Ünnepe, 2012. november 8-án rendezett tudományos konferenciáján megtartott előadás alapján készült.

³ Forrás: FIVOSZ honlap. http://www.fivosz.hu/article/2011/a_magyar_fiatlok_96_szazaleka_nem_mer_vallalkozni/ Letöltve 2012. szeptember.

ben felhasznált, alkalmazott angol nyelvű tananyag kidolgozásával lehetett áthidalni. A szervezési gondokat növelte, hogy az e-mailen feltett alapvető kérdéseinkre semmiféle választ nem kaptunk, mert a lengyel fél nem volt elérhető hetekig néha egy teljes hónapig. Ez a „szervezői pánik” jelenség nagyon visszafogta a célirányos felkészítést.

A program meghirdetése a „virtuális vállalkozásmenedzsment” témában feltételezte, hogy a jelentkező hallgatók a gazdálkodás és menedzsment területen tanulnak és legalább 2. vagy 3. évfolyamosak. A főiskolánkon a programra való jelentkezési anomáliák miatt végül az öt hallgatóból csak két fő volt erről a területről és ők is elsőévesek, akik még a képzésben nem tartottak ennél a résznél. Véleményem szerint a célcsoport a gazdálkodási és menedzsment szakon tanuló másodévet befejezett hallgatók. Közülük célszerű kiválasztani a programon résztvevőket.

AZ OKTATÁSI HÉT SAJÁTÓSÁGAI

Az első ütemben a központi általános előadásokon kívül minden országnak egy esettanulmányt kellett előkészíteni és a hallgatókkal együtt prezentálni, valamint egy előadást tartani az oktatóra jellemző témakörből. Mint várható volt, a kommunikációs „félreértések” nagyon is rányomták a bélyegüket az értelmezésre. Már azzal kezdődött, hogy a téma a „virtuális vállalkozásmenedzsment” vagy a „virtuális vállalkozás menedzsment”. Nagyon nem mindegy, hogy egy tervezett vállalkozást virtuálisan kell különböző modellekkel menedzselni, vagy egy virtuálisan létrehozott és működtetett vállalkozásnak kell a menedzsmentjét megszervezni.

A másik az idegen nyelven is könnyen félreérthető szakmai fogalom a „virtualitás”. Egyik változat, hogy nem valóságos vállalkozást működtetünk, hanem modellezzük és a különböző gazdasági és vezetésinformatikai, számítástechnikai modellezési programokat alkalmazunk a hallgatók felkészítése érdekében. A másik változat, hogy napjainkban rohamosan fejlődő változata a virtualitásnak, hogy a „felhőben” működtetjük, helytől és személytől fizikailag független távolságban és időben. Ezt a napjaink korszerű elvet követve egy újszerű kihívással kívánja megoldani a feladatot.

Ezek az okok és tényezők következménye volt, hogy az első ütemben nagyon sokfajta megoldás született. A szervezők által nem biztosított kidolgozó tanári konzultáció hiánya miatt az öt nemzet ötféleképpen értelmezte és vezette elő, amire felkészült. Ez végül nagyon vegyes képet mutatott. Megelégedésünkre a többi négy nemzet együttes értékelő véleménye szerint is a Magyarországot képviselő ÁVF-csoport volt a legjobb az esettanulmányban és az előadásban is. Ahogy mi megfogtuk a lényegét, úgy kellett volna minden nemzetnek is megoldania a saját feladatát.

A szimulációs gyakorlat tapasztalatai

A program a csapatok (team, syndicate) összeállításával kezdődött. Az önszerveződés alapján létrehozott teamek alapvető kritériuma az volt, hogy a multinacionalitást biztosítani kellett, így minden nemzetből egy-egy fő került be a négy-ötös teamekbe. Az oktatók a különböző országokból egy-egy team szakmai mentori vezetését végezték. Ez meghatározó arculata volt a többi feladatnak is. Így nem a nemzetek vetélkedtek egymással, hanem a multinacionális vállalkozást feltételezve kellett a közös munkamódszert kialakítani, együttműködni egy hatodik nyelven, angolul.

Az első feladat az volt, hogy a feladatra kapott „virtuális” pénzből alakítsanak meg egy vállalkozást és állítsák fel a menedzsmentet. Például: vezető menedzser, marketing menedzser, pénzügyi menedzser, logisztikai menedzser, PR-menedzser. Nem voltak kötött a beosztások, a csoportok maguk alakították ki a feladathoz a legjobban megfelelőt. A következő lépés, hogy határozzák meg azt a háromféle terméket, amelyeket gyártani vagy forgalmazni szeretnének. Határozzák meg az értékesítési árat, a marketing koncepciót, a stratégiájukat, a víziót, és alakítsák ki a missziójukat. Készítsék el a vállalkozást bemutató kiadványt, a névjegyeket és írjanak egy angol nyelvű cikket a helyi gazdasági

lapba az új vállalkozásról. Ez nagy kihívást jelentett a csapatoknak az első részben. Az első ütemről prezentáció keretében adtak számot az összes csoport és a mentorok előtt. Ez volt az első értékelési lehetőség.

A következő részben a kialakított termékekkel indult a feladat: a szimuláció. Közgazdasági kihívás, hogy melyik termékből mennyit kell gyártani, beszerezni, hogy a maximális profitot érjük el. Erre a feladatra az Excel program gazdasági számításokra alkalmas Solver bővítményét kellett alkalmazni. Ennek a bővítménynek az alkalmazása már haladó felhasználói ismeretet igényel a hallgatóktól. Hiányosságként lehet említeni, hogy erre a tényre a szervezők nem hívták fel a nemzetek figyelmét, és így a Solver használata a felkészítési folyamatban minden nemzetként kimaradt. Ez negatívan hatott a feladatra. Az ÁVF hallgatókat a helyszínen este kellett külön „gyorstalpaló” kurzussal felkészíteni, hogy érdemben hozzá tudjanak járulni a feladat megoldáshoz.

A következő lépés a banki vagy tőzsdei befektetések és megtérülési rátáknak a folyamatos kalkulálása volt; hogy melyik csapat milyen döntést hozott és ennek megfelelően a befektetésükkel érthettek el nyereséget vagy a tőzsdei árváltozások miatt szenvedtek el veszteséget.

A következő nagy modul a logisztikai komplex feladat volt. A termékeiket kellett eljuttatni a megrendelőkhöz. A feladat egy disztribúciós elosztási rendszer kidolgozását takarta. Nagyon jól felépített komplex feladat volt, amelyben a három vállalkozó fuvarozóval kellett a négy nagykereskedésnek hat zónára felosztott helyre a szállítást megoldani. A feladatot nehezítette, hogy minden zónában a termék árának arányában más-más árat alkalmaztak a fuvarozók, de nem is vállaltak minden zónába kiszállítást. Külön nehezítette a feladatot, hogy a fuvarozó cégek szállítási kapacitása is korlátozott volt, így egyik sem tudta volna egyedül megoldani a feladatot. A hagyományos tervezési módszerrel ez a kihívás akár több napot is igénybe vett volna. Lehetőségként mutatkozott a Solver modul alkalmazása is, de a megoldás a modul korlátai miatt elég nehézkes. Az ÁVF-n a logisztikai szakirányon alkalmazott WinQSB program (Windows Quantitative Support to Business) alkalmasabbnak mutatkozott a feladatra. Itt mutatkozott meg a szimulációs programok előnye, hogy rugalmasan tudnak alkalmazkodni a „Mi lenne ha?” kérdésekre adandó válaszok kialakítására. Ez különösen jól akkor jött jól, amikor a dinamikai feladatoknál az ellátási lánc szereplőinél bekövetkezett kapacitás problémák miatt újra kellett tervezni a projektet. Ez a WinQSB rendszerrel sokkal könnyebben megvalósítható volt.

A záró modul a már említett dinamikai rész volt. Ez adta a teameknek a legnagyobb feladatot. Sajnos a valóságban is meglévő gazdasági válság jelenségeinek a bejátszásával kerültek a csoportok olyan helyzetbe, hogy akár teljes újraszervezést kellett végrehajtani, hogy minél kisebb veszteséggel kerüljenek ki a helyzetből. Itt mutatkozott meg legjobban a hallgatók kreativitása. Mentorként azt a módszert alkalmaztam, hogy folyamatosan cseréltem a vezetői beosztásban lévő hallgatót, hogy mindenkinek legyen lehetősége megmutatnia a vezetői képességét. Ez jó döntésnek bizonyult és így nem ragadtak le a teljes program alatt egy részfeladati beosztásnál.

Összességében megállapítható, hogy nagyon sikeres és hasznos a program. Az ÁVF-s hallgatóinknak a „nagy élet” mélyvize előtt lehetősége nyílik nemzetközi környezetben idegen nyelven (angol) egy valóságot jól szimuláló vállalkozási helyzeteket megoldania. Ez esetleges első sikertelenség esetén minden gazdasági és pénzügyi következmények nélkül újrapróbálható, és a legfontosabb, hogy a végén sikerélménnyel és vállalkozói kedvvel teljesíthetik ezt a nemzetközi feladatot.

A jövőben ez a kurzus folytatódik és a felkészülést is segítve kidolgoztam egy fakultatív tantárgyat a „Vállalkozások menedzselése szimulációs modellekkel (angol nyelvű modulok)” címmel. A javaslatomat a Főiskola vezetése elfogadta, és ez a modul beépítésre került önálló tantárgyként a gazdálkodási és menedzser szakon az alaptantervbe.